

Filosoofiaolümpiaadi väitlusvoor 2017

		Jaatus	Eitus
Esimene voor	4 min	<i>Väite täpsustamine, mõistete defineerimine, argumentatsioon sedastatud põhiseisukoha kasuks</i>	
	1 min	<i>Mõisteid ja seisukohti täpsustav risküsitlus</i>	
Teine voor	3 min	<i>Vastuargumendid ja kriitika</i>	
	1 min	<i>Kritiseeriv ja ebakõlasid paljastav risküsitlus</i>	
Kolmas voor	2 min	<i>Kokkuvõtte argumentatsiooni käigust</i>	

- TAIMAUT: 2 x 1 minutit mõtete kogumiseks kumbki kogu väitluse jooksul (kõnede/risküsitluste vahel).
- Taimaudi ja risküsitluse saab nõudmisel, st see on vabatahtlik.
- Aega täis rääkima ei pea, aga üldiselt ei saa vähema ajaga argumentatsiooni piisava põhjalikkusega esitatud.
- Väitlus kestab maksimaalselt $(9+2+2) \times 2 = 26$ minutit.
- Teema kättesaamisele järgneb 1 tund ettevalmistusaega.

Hindamiskriteeriumid

SEDASTUS: Väide seletati adekvaatselt lahti, olulised mõisted defineeriti, argumendid põhiseisukoha kasuks olid asjakohased ja tasakaalustatud	5 punkti
KRIITIKA: Vastase argumente analüüsiti ja kritiseeriti, toodi välja olulised puudujäägid vastase argumentatsioonis, kokkuvõtte argumentatsioonist oli intellektuaalselt aus	3 punkti
LOOGIKA: Argumentatsioon moodustas loogilise terviku, termineid kasutati järjekindlalt ja motiveeritult	1 punkt
RETOORIKA: Eneseväljendus oli hea, jutt oli ladus, jälgitav ning väitleja kõnetas oponenti ja publikut	1 punkt

Reeglite rikkumisega võidetud eelised karistatakse miinuspunktidega.

Filosoofilise väitluse eripärad

- Enamasti väärtusväitlus, st oma seisukoha kasuks argumenteeritakse kooskõlalistest ja läbitunnetatud põhimõtetest lähtuvalt, ei kuhjata üksikuid või juhuslikke argumente, vaid püütakse saavutada tervikpilti (oluline on taktika terviklikkus).
- Argumendid ei põhine tingimata teadusuuringutel, empiirilisel materjalil või statistikal, vaid pigem filosoofilistel teooriatel (eetikateooriad, tõeteooriad, mõne konkreetse filosoofi teooria millegi kohta jne) ning mõtteeksperimentidel (võivad olla rohkem või vähem realistlikud).
- Väitlus võib keskenduda definitsioonidele või isegi metafüüsiliste süsteemide sisemistele omadustele (nt ökonoomsus, pragmaatiline väärtus, tõlgendusjõud, mõjukus traditsioonis jne).
- Muus osas kehtivad ka filosoofilisele väitlusele tavalise väitluse kriteeriumid (argumenteerimisvigade vältimine, vastase argumentide tõsiseltvõtmine ja asjakohane käsitlemine, kokkuvõttes ei esitata täiesti uusi argumentatsioonisuundi, argumendid peavad põhinema millelgi enamal kui kõhutundel või veendumusel, klišeetid välditakse, tuuakse argumentatsiooni sisse ainult asjassepuutuv).

Tüüpilised vead

- Argumendid! Argumendid! Argumendid! Ei saa lihtsalt juttu veeretada, peab argumenteerima ja seda alati *millegi alusel* ning suhestuma väite, oponenti ja publikuga.
- Vastasest mööda rääkimine, vastase argumentide käsitlemata jätmine.
- Oma väite ja argumentatsioonisuuna unustamine, terviku silmist laskmine ja juhuslike/vastukäivate argumentide kokkukuhjamine.
- Kokkuvõttes uute teemade/uue argumentatsioonisuuna sissetoomine.
- Emotsionaalne ettevalmistamatus: närvi minemine, fookuse kaotamine, rabistamine/kiirustamine, jutu poole pealt katkestamine, oma aja igal juhul täis rääkimine.

Protsessi osad

- Ettevalmistus
  - Mõttele läbi, mida sa teema kohta tead! Mis filosoofia valdkonnaga teema peamiselt seostub (metafüüsika, tunnetusteooria, eetika, esteetika, ühiskonnafilosoofia jne)? Mis on teemaga seotud? Tee nt väike ajurünnak ja kirjuta 5 minuti jooksul välja teemaga seotud termineid, nimesid jne...
  - Mis filosoofid sellest midagi rääkinud on? Kas nende sissetoomine on sisuliselt oluline või ainult intellektuaalse silmaringi näitamiseks? Kui nimed, tsitaadid jne pole sisuliselt vajalikud, siis jätta kõrvale. Peamine on isiklik ja läbimõeldud/tunnetatud arusaamine teemast.
  - Mis laadi filosoofilistele teooriatele argumentatsioonis toetuda (utilitarism, reeglietika, pragmatism, empirism, eksistentsialism, *common sense*, loogiline positivism, teadusrevolutsioonide teooria, psühhoanalüüs, fenomenoloogia, keeleline analüüs, tõeteooriad jne).
  - Mis on väites sisalduvad olulised mõisted ja mismoodi ma need piiritlen? Kuidas võib piiritleda need põhimõisted oponent oma taktika raames? Millega ma põhjendan, et minu antud definitsioonid on /---/.
  - Kuidas sõnastada väide ja missugune on selle adekvaatne tõlgendus? Mis väitega kaasa tuleb? Missugused on minu eelarvamused väitega seoses? Kas need on lihtsasti märgatavad ja

- kritiseeritavad? Kas ma saan need kõrvale jätta ja endiselt oma väidet sisukalt kaitsta?
- Missugune on oponendi tõlgendus väitest? Millele tema oma argumentatsiooni üles ehitab? Kuidas ma seda kritiseerin ja missugust kriitikat võin ma talt oodata? Mida ma vastan? Mis on minu argumentatsiooni tugevused ja mis on nõrkused? Kuidas panen ma tugevused maksma ja pehmemdan nõrkusi?
  - Säilita rahu! Kui sa ei suuda meenutada kõrgetasemelisi filosoofilisi teooriaid, siis mõtle teema läbi oma isikliku parima äranägemise järgi. Pane punktloeteluna/märksõnadega kirja oma argumentatsiooni käik. Märgi ära põhimõisted ja püüa need enda jaoks lahti seletada. Oluline on olla selge, konkreetne, fokuseeritud, sihikindel. See korvab sageli intellektuaalse pillerkaari, kus puistatakse tsitaate, nimesid, teooriaid.
  - Sedastus
    - Püüa oma kõne rahulikult ja selgelt ette kanda. Hinga rahulikult sisse ja välja. Lõdvesta selg ja lase õlad vabaks. Ära rääkides liialt kiirusta. Ole avatud ja suhtle viisakalt oponendi ning publikuga. Kõne lõpus tõmba joon alla ja korda veel üks kord oma põhiväidet ning markeeri seda toetavad argumendid.
    - Vastase kõne ajal tee märkmeid, aga ära püüa kõike kirja panna. Püüa saada aru vastase argumentatsiooni põhilisest ivast. Mõtle, millel ta argumentatsioon põhineb ja kas selle argumentatsiooni alus on kindel. Kui sul tekib tunne, et kuskil on nõrk koht, siis usalda oma intuitsiooni ja püüa seda kohta rünnata. Kasuta esimest risküsitlust pigem vastase argumentatsioonist arusaamiseks, rünnata võid oma kõnes. Enne teist vooru võid võtta minutise taimaudi, et oma mõtteid koguda.
  - Suhtlus
    - Teine voor on olemuslikult suhtlus vastasega. Tasub otseselt vastase poole pöörduda ja oma pöördumisi publikule selgitada. Mis sest, et oponent ei peab vaikides kuulama. See on sinu retooriline eelis.
    - Oluline on puudutada oma kõnes kõiki vastase olulisi argumente. Hea on, kui saab argumendid taandada mingile ühele alusele ja niimoodi kritiseerida mitut argumenti korraga või siis viga strateegias kui sellises. Oluline on püüda olla oponendist intellektuaalselt läbinägelikum, tuua välja tema argumentatsioonis sisalduvad varjatud eeldused, mis on vaieldavad. Hea on nende eelduste vaieldavust ilmekalt mõtteeksperimentide või näidetega rõhutada.
    - Teisele voorule järgnev risküsitlus võib olla ründavam, sellega võib püüda näidata vastase eksimusi, panna ta kimbatusse. Tuleb siiski säilitada intellektuaalne ausus ja mitte hälbida mõtlemise headest tavadest: argumenteeri sisu ja mitte oponendi isiku vastu, ära muutu väiklaseks.
  - Kokkuvõte
    - Kokkuvõttes tasub oponenti tunnustada, kuid püüda näidata, miks sinu argumentatsioon siiski peale jäi. Kindlasti ei saa võtta kokku üksikasjalikult kõiki läbi arutatud argumente, kuid tuleks rõhutada väitluses tõstatunud põhiküsimusi, vaidlusi ning enda positsiooni nendes.

Küsimusi väitluse kohta võib küsida: <https://www.facebook.com/flolympiaad>